

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ **БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ** _____
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності __ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» _____
(шифр та найменування спеціальності)

на тему: **«ТРАНСФОРМАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ В УМОВАХ
РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»**

Виконавець:

студентка 4 курсу факультету фінансів
та банківської справи

__ Іванова О.В. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Канд.ек.наук, доцент _____
(науковий ступінь, вчене звання)

__ Тарасевич Н.В. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Стрімке поширення цифрових технологій докорінно змінює економічний устрій, формує нові умови функціонування ринків та впливає на зміну традиційних бізнес-ландшафтів. Нові явища в економіці, її інформаційне забезпечення та застосування нових технологій мають великий вплив на сферу банківських послуг. Зростає важливість стратегічного вибору та пошуку нових пріоритетних моделей розвитку банківського бізнесу в умовах цифровізації.

На сьогоднішній день банки знаходяться у стані, коли потрібно постійно удосконалювати банківські продукти та послуги, переходити на цифрові послуги задля того, щоб залишатися конкурентоспроможними в умовах сучасного розвитку фінансового ринку. Використовуючи досконалі технології, банки здатні знижувати витрати та збільшувати доходи, а клієнти, у свою чергу, частіше отримують від використання кращі, ніж раніше, умови банківського обслуговування. Одночасно спостерігається значний попит на послуги дистанційного банківського обслуговування. У зв'язку з цим проблема трансформації банківської діяльності в умовах цифровізації та пошуку ефективних механізмів її здійснення є досить актуальною. Дані обставини визначили тему дослідження.

Метою роботи є дослідження процесів трансформації діяльності банку в умовах розвитку цифрових технологій та виділення перспектив і напрямків подальшої цифровізації банківських послуг.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення **наступних завдань**:

- дослідити теоретичні основи трансформації банківської діяльності в умовах цифровізації;
- визначити економічний зміст діяльності банку в умовах цифрових трансформацій;
- охарактеризувати основні етапи та напрямки цифрової трансформації банку;
- виявити види та роль цифрових технологій у діяльності банку;
- дослідити вплив цифровізації на банківську діяльність;
- оцінити ступень розвитку цифрових технологій банківського сектору економіки України;
- розглянути трансформацію діяльності АТ "Альфа-Банк" в умовах розвитку сучасних цифрових технологій;
- вивчити зарубіжний досвід диджиталізації банківської діяльності та сучасні тренди її розвитку;
- дослідити перспективи розвитку банківських екосистем в умовах цифровізації економіки.

Об'єктом дослідження є процеси трансформації банківської діяльності в умовах розвитку цифрових технологій. **Предметом дослідження** є процеси цифрової трансформації банківського бізнесу.

Методи дослідження. Методологія дослідження базується на загальнонаукових методах: теоретичного узагальнення та синтезу – при виділенні сутності та ознак «цифровізації банківської діяльності; логічного аналізу – впливу процесів цифровізації на трансформацію банківської діяльності, порівняння – співставлення досвіду українських банківських установ з банками зарубіжних країн; вибіркового обстеження; окремих статистичних методів, зокрема групування, табличний і графічний засоби.

Інформаційна база дослідження. Наукові публікації, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, підручники та навчальні посібники з питань цифрової трансформації банківської діяльності, законодавчі та нормативно-правові акти органів державної влади, статистичні та інформаційні матеріали Національного банку України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 82 сторінок. Основний зміст викладено на 75 сторінках. Робота містить 16 таблиці, 16 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ» розглядаються теоретичні аспекти трансформації банківської діяльності в умовах цифровізації: досліджений економічний зміст діяльності банку в умовах цифрових трансформацій; розглянуті характеристики основних етапів та напрямків цифрової трансформації банку; обґрунтовані види та роль цифрових технологій у діяльності банку.

У другому розділі «ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ» проаналізовано практичні аспекти цифровізації в сучасному банківському бізнесі. Визначено вплив цифровізації на банківську діяльність в Україні. Досліджено рівень розвитку цифрових технологій в банківській системі України. Проаналізовано діяльність АТ «Альфа-Банк» та досліджено рівень впровадження цифрових технологій банку.

У третьому розділі «ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЕКОСИСТЕМ» наведено напрямки розвитку цифрових технологій на ринку банківських послуг. Проаналізовано зарубіжний досвід використання цифрових технологій. Досліджено перспективи розвитку банківських екосистем в умовах цифровізації економіки.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних та практичних засад трансформації діяльності банку в умовах розвитку цифрових технологій дає змогу зробити наступні висновки.

1. Проведене теоретичне дослідження у сфері банківської трансформації під впливом розвитку сучасних цифрових технологій дозволило сформулювати наступні висновки.

Доведено, що стрімке поширення цифрових технологій докорінно змінює економічний устрій, формує нові умови функціонування ринків та впливає на зміну традиційних бізнес-ландшафтів банків. Зростає важливість стратегічного вибору та пошуку нових пріоритетних моделей розвитку банківського бізнесу в умовах цифровізації.

2. Виявлено закономірності та специфіку розвитку банку в умовах розвитку цифрових технологій, визначено нове значення банку в економічному розвитку країни, проаналізовано його роль на фінансовому ринку як посередника на тлі посилення конкуренції з боку технологічних компаній, узагальнено та доповнено функції з урахуванням інноваційної складової його діяльності.

Проведено аналіз концептуальних засад банківської діяльності («Банк 1.0», «Банк 2.0», «Банк 3.0» та «Банк 4.0») та підходів зарубіжних та вітчизняних економістів.

3. Виділено основні напрями введення цифрових технологій у банківську діяльність, серед яких: створення корпоративних комп'ютерних систем; продаж банківських продуктів та супроводжуючих послуг у мережі Інтернет; розвиток внутрішньобанківської системи управління та їх автоматизація. Систематизовано напрями цифровізації банківських установ, що впливає на розширення клієнтської бази, скорочення операційних витрат, збільшення чистого прибутку, покращенню фінансової стійкості та безпеки банку. Обґрунтовані загальні переваги та недоліки цифрового банкінгу в сучасних умовах.

4. Цифрові технології розглядаються в якості одного з ключових драйверів сталого розвитку економічної сфери, у тому числі банківського сектору. Огляд міжнародних рейтингів цифрового розвитку свідчить, що Україна відстає від країн ЄС. Найслабші показники України, про які зазначають міжнародні індекси та огляди, стосуються: несприятливого регуляторного середовища для цифрових інновацій; відставання у впровадженні державою цифрових технологій; розвитку телекомунікаційної інфраструктури. Відповідно, на ці сфери необхідно звернути увагу, щоб покращити позиції України у світі.

5. Основною передумовою переходу на цифрову економіку є забезпечення країн високошвидкісним інтернетом та гарантування вільного доступу до даних. У сучасних умовах Україна покращила рівень покриття Інтернету по території країни, в результаті чого має досить високі показники отримання доступу до мережі мобільного зв'язку та до мережі Інтернету. Станом на 01.01.2022 року рівень проникнення мережі Інтернет в Україну становить 82%, що є досить високим показником. Планові показники свідчать про те, що до кінця 2023 року цей показник досягне рівня 87%.

Український банківський бізнес активно використовує інформаційно-комунікаційні технології та цифрові методи просування банківських продуктів та послуг. Основними змінами у банківській індустрії до 2030 року стануть персоналізація з використанням штучного інтелекту, а взаємодія з клієнтами здійснюватиметься за допомогою голосових помічників та біометрії. Банки створять цифрові платформи, через які будуть пропонувати клієнтам різноманітні сервіси сторонніх провайдерів.

Статистика НБУ свідчить, що за результатами 2021 року в Україні частка безготівкових розрахунків за обсягом операцій підвищилася до 55,8% від суми операції за платіжними картками. Сумма отримання готівкових коштів відповідно зменшилися до 44,2%. Платіжна інфраструктура банківської сфери України змінювалася у позитивному напрямку відповідно до тенденцій розвитку сучасного цифрового банкінгу. Загальна кількість об'єктів платіжної інфраструктури зросла за період дослідження на 47,5%. Спостерігається поступове зменшення банківських пристроїв: банкоматів - на 5,9%, банківських терміналів - на 26,0%. Збільшення відбувалося за кількістю платіжних терміналів сфери послуг на 65,9%. Найбільш розповсюдженим напрямом безготівкових розрахунків з використання платіжних терміналів є розрахунки з фізичним зчитуванням носія картки - 74,0% за обсягом операцій та 73,0% за кількістю операцій. Недостатньо розвинутим напрямом безготівкових розрахунків з використання платіжних терміналів залишається безконтактні розрахунки з використанням NFC - гаджетів.

В Україні Онлайн-банкінг є важливим напрямком розвитку. Більше 50,0% населення України є користувачами Інтернет-банкінгу або Мобільного-банкінгу. Показник залученості до цих видів банкінгу має постійну тенденцію до зростання, що є наслідком покращення ступеня користування новітніми технологіями.

6. АТ «Альфа-Банк» має високий рівень цифровізації. Банк пропонує клієнтам власну систему «My Alfa-Bank», де надається можливість здійснювати більшість необхідних банківських операцій. Також банк забезпечив запуск цифрового банку «Sense SuperApp», у якому вперше в країні з'явилася можливість відразу активувати і користуватися платіжною картою без обмежень. Клієнти-фізичні особи АТ «Альфа-Банк» у 2021 році можуть здійснювати форвардні угоди, що надають їм можливість страхування валютних ризиків. Програма лояльності Cash'U CLUB є унікальною програмою, що дозволяє банку збільшити кількість власників та підвищити їх лояльність, впроваджувати комплексне обслуговування діючих клієнтів.

7. У сучасних умовах банківська система зазнала суттєвих змін, що здебільшого пов'язані з розширенням можливостей Інтернету, появою нових видів інноваційних банківських продуктів та послуг, інтернет-додатків. Класичний банкінг скорочується в світі, очевидно, відповідно цифровий банкінг додатків, мобільних платіжних систем в усьому світі набирає обертів. Питома вага користувачів інтернет-банкінгу серед населення ЄС

постійно збільшується Найбільший рівень користувачів інтернет-банкінгу серед населення має Данія - 94% та Нідерланди - 89%, в яких майже абсолютна більшість населення користуються інтернет-банкінгом.

8. Високий рівень користування банківськими цифровими послугами зумовлений розвитком електронних та комунікаційно-інформаційних технологій. Digital Economy and Society Index, що характеризує рівень розвитку цифрової економіки та суспільства в цілому, має найвищий рівень у Нідерландах, Данії, Фінляндії, та найнижчий рівень – у Болгарії та Румунії. Використання електронних банківських послуг у вигляді Інтернет-та мобільного банкінгу стабільно зростатиме в період 2022 - 2024 років, найбільші темпи зростання будуть демонструвати країни Азії.

Розвиток інноваційні цифрових та інформаційно - комунікаційних технологій дозволяє банками бути конкурентоспроможними на банківському ринку та сприяє появі нових видів банків, так званих «необанків». Світовий ринок необанків та компаній Fintech, що надають послуги, близькі до небанківських, станом на початок 2022 року нараховує понад 90 компаній.

Трансформація та діяльність у високо конкурентному середовищі вимагає від банків не залишатись класичною банківською установою за рахунок виключно клієнтського сервісу, а розширювати фокус своєї діяльності в сторону екосистеми.